

Pleegzorg in Vlaanderen

Registratierapport 2018

INHOUD

Inleiding	3
1. Voor wie is pleegzorg gestart?	4
Pleegzorg door iedereen	6
Pleegzorg voor iedereen	6
Thuisstaal	7
Onderwijsniveau	7
Wie stelt de hulpvraag?	8
2. Lopende pleegzorgsituaties	10
Pleegzorg voor iedereen	12
Pleegzorg door iedereen	13
3. Beëindigde pleegzorgsituaties	14
Samenwerkingen en combinaties	14
Afsluiten van de pleegzorgsituatie	16
Uitval	16
4. Mogelijkheden binnen pleegzorg	17
Behandelingspleegzorg	18
5. Selectie bestandspleegzorgers	19
Duur van het screeningstraject	20
Uitdagingen voor pleegzorg	21
Terminologielijst	22
Bijlages	23

Inleiding

Bij pleegzorg nemen andere mensen dan de ouders kinderen, jongeren of volwassenen in huis. Ze doen dit op vrijwillige basis en zonder de plaats van die ouders in te nemen; de ouders worden zo veel mogelijk betrokken.

Met het pleegzorgdecreet kreeg pleegzorg een heel duidelijke plaats in het jeugdhulpverleningslandschap. Indien een uithuisplaatsing nodig is, hebben kinderen en jongeren meestal de beste ontwikkelingskansen in een gezin. We zien in 2018 het aantal begeleidingen stijgen, een trend die wie sinds de invoering van het decreet kunnen waarnemen. We hebben steeds meer aandacht voor welzijn, waardoor de mogelijkheden binnen jeugdhulp stijgen, maar niet zo snel als de hulpvragen die worden gesteld.

De toename in de vraag naar zorg door een pleeggezin gaat gepaard met heel wat uitdagingen. De grootste uitdaging is het vinden van gezinnen die de mogelijkheden hebben om hun thuis open te stellen voor kinderen. Daarnaast is het belangrijk dat we de gezinnen kunnen ondersteunen in hun uitzonderlijk engagement. Jaar na jaar moeten pleegzorgdiensten nieuwe begeleiders aanwerven om gezinnen de nodige ondersteuning te bieden. Daarnaast weerklinkt de vraag naar extra ondersteuning bij moeilijke momenten.

Een minder hoge werkdruk bij begeleiders kan hierin een meerwaarde betekenen zodat zij de gezinnen kunnen ondersteunen wanneer ze dit nodig hebben. Ook behandelingspleegzorg kan een grote meerwaarde betekenen bij deze ondersteuning. De pleegzorgdiensten zetten hier al jaren op in. De volgende jaren verwachten we meer gedetailleerde informatie over de gegeven modules behandelingspleegzorg.

De meeste nieuwe plaatsingen gebeuren binnen het eigen netwerk. Dat er gezinnen binnen het netwerk de zorg voor een kind willen opnemen is positief, maar brengt zeker een aantal uitdagingen met zich mee. Vaak is er bij deze pleegzorgsituaties meer nood aan ondersteuning en begeleiding. Door de voorgeschiedenis en bestaande relaties zijn de relationele problemen tussen ouders en context vaak complexer.

We zijn benieuwd naar de invloed van de recente vernieuwingen binnen jeugdhulp op pleegzorg. Zo is er de laatste jaren meer aandacht voor de jongvolwassenen en kunnen pleegjongeren tot 25 jaar in het pleeggezin blijven indien er nog een vraag is naar ondersteuning. Pleegzorg kan zeker een rol spelen bij de ondersteuning van deze doelgroep. Het is mogelijk dat er vaker aan een pleeggezin wordt gedacht om een jongvolwassene te ondersteunen als die een hulpvraag stelt.

Daarbuiten is er het "1 gezin 1 plan" dat mogelijk een invloed heeft op de vraag naar ondersteuning door een pleeggezin en/of pleegzorgdienst. We stellen ons de vraag of er nog veel gezinnen zijn die in feite aan pleegzorg doen, maar dus nog zonder begeleiding en ondersteuning van de pleegzorgdienst.

In dit verslag staan we eerst stil bij pleegzorgsituaties. We bekijken voor en door wie pleegzorg wordt geboden en vervolgens enkele thema's die geregistreerd worden bij de gestarte, lopende en beëindigde pleegzorgsituaties om zo een beeld te kunnen geven van de variatie binnen pleegzorg. Nadien vestigen we de aandacht op alle mogelijkheden binnen pleegzorg, om af te sluiten met de werving en selectie van bestandspleegzorgers.

In dit rapport zullen we spreken over pleegzorg voor volwassenen: dit zijn meerderjarigen met een handicap en/of psychiatrische problematiek. Daarnaast kunnen kinderen, jongeren en jongvolwassenen tot 25 jaar beroep doen op pleegzorg. In dat geval zullen we spreken over de minderjarigenwerking. Voor de jongvolwassenen geldt dat zij al wel beroep moeten hebben gedaan op de jeugdhulp en hun vraag voor ondersteuning goedgekeurd wordt door de toegangspoort.

Dit verslag geeft een beeld van enkele facetten van pleegzorg en we hopen dit rapport jaar na jaar meer inhoudelijk relevant te maken, de foutenmarge en ontbrekende gegevens te beperken. Maar niet alle parameters zijn gekend over elke situatie. Dit maakt dat er af en toe verschillen zijn tussen de totalen. In bijlage is er een verklarende woordenlijst voor het geval u niet bekend bent met de begrippen die in dit rapport worden gebruikt.

We blijven ons inspannen om pleegzorg verder bekend te maken binnen de maatschappij en om gezinnen tijdig te ondersteunen.

Voor wie is pleegzorg gestart?

1. Voor wie is pleegzorg gestart?

In deze paragraaf kijken we naar de gestarte pleegzorgsituaties en parameters die we hier registreren. Wie maakt er gebruik van en door wie wordt pleegzorg geboden? Wat is de thuistaal en het onderwijsniveau van de cliënten die zorg krijgen van een pleeggezin? Om als laatste stil te staan bij wie de hulpvraag stelt.

In 2018 werden er 1780 pleegzorgsituaties opgestart. Dit betekent dat 16.8% van de trajecten binnen jeugdhulp zijn opgestart in pleegzorg.

	2015	2016	2017	2018
Minderjarigenwerking	1354	1460	1565	1707
Aantal meisjes/vrouwen	666	673	722	841
Aantal jongens/mannen	686	787	843	866
Aantal pleeggasten	83	54	77	73
Aantal vrouwen	39	28	34	28
Aantal mannen	46	33	43	45

Tabel 1: Aantal pleegzorgplaatsingen die zijn opgestart voor pleegkinderen en pleeggasten, ook verdeeld volgens geslacht. Gegevens Binc.

Wanneer we kijken naar het aantal gestarte pleegzorgsituaties zien we sinds 2015 een toename. We zien dat het aantal meisjes en jongens in 2018 ongeveer gelijk is terwijl de vorige twee jaar meer jongens dan meisjes zijn gestart. Waar er bij de minderjarigenwerking jaar na jaar een toename is waar te nemen bij het aantal gestarte plaatsingen, is dit bij de volwassenwerking niet waar te nemen. Wat het geslacht betreft zijn er wel verschillen: we stellen vast dat er jaarlijks meer mannen dan vrouwen instromen in pleegzorg.

In het pleegzorgdecreet werd de nadruk gelegd op het aanbod van pleegzorg wanneer een uithuisplaatsing nodig is bij jonge kinderen tot 6 jaar.

Gestarte plaatsingen jonge kinderen	2015		2016		2017		2018	
0 t.e.m. 3 jaar pleegzorg	475	37,40%	436	29,50%	441	28,5%	496	29,10%
4 t.e.m. 6 jaar pleegzorg	212	16,70%	204	13,80%	236	15%	257	15,10%
0 t.e.m. 3 jaar OVBJ verblijf	273	5,8%	259	5,2%	283	5,7%	277	5,4%
4 t.e.m. 6 jaar OVBJ verblijf	361	7,6%	358	7,2%	346	7%	344	6,7%
CKG jonger dan 3	566	38%	478	39%	486	35,5%	418	32,5%
CKG Vanaf 3 tot en met 6 jaar.	555	32%	464	33%	454	33,1%	447	34,7%

Tabel 2: Aantal jonge kinderen opgestart in pleegzorg en OVBJ residentieel (Bron: Binc) en residentieel verblijf in CKG (Bron: Kind en gezin). Naast de absolute getallen kan u ook het percentage vinden t.o.v. de hele populatie binnen dezelfde hulpverleningsvorm.

Ten opzichte van de gehele populatie binnen pleegzorg is er geen significante stijging waar te nemen sinds de invoering van het decreet. Wanneer we vergelijken met andere residentiële vormen binnen de jeugdhulp, zien we dat pleegzorg wel vaker wordt ingezet voor jonge kinderen, zeker voor de allerjongsten. Het is de enige hulpverleningsvorm waar we in vergelijking met vorig jaar een toename bij deze leeftijdscategorie kunnen waarnemen.

Bij de CKG's zien we dat het aantal residentiële begeleidingen vanaf 2015 elk jaar vermindert. Waar er in 2015 binnen de leeftijdscategorie 0 t.e.m. 3 jaar nog meer residentiële begeleidingen waren dan opgestarte pleegzorgplaatsingen, is de situatie in 2018 omgekeerd.

Het is moeilijker vergelijken voor de andere leeftijdscategorieën over de jaren heen gezien de parameters vorig jaar zijn aangepast. Voor de volledigheid geven we de gestarte plaatsen per leeftijdscategorie weer voor 2018 en 2017. De jaren voordien werden andere leeftijdscategorieën gebruikt.

Aantal pleegkinderen of –gasten waarvoor pleegzorg is opgestart	2017	2018
0 tot 3 jaar	441	496
3 tot 6 jaar	236	257
6 tot 10 jaar	190	231
10 tot 13 jaar	174	211
13 tot 16 jaar	241	269
16 tot 19 jaar	240	255
19 tot 21 jaar	9	23
ouder dan 21 jaar	39	38

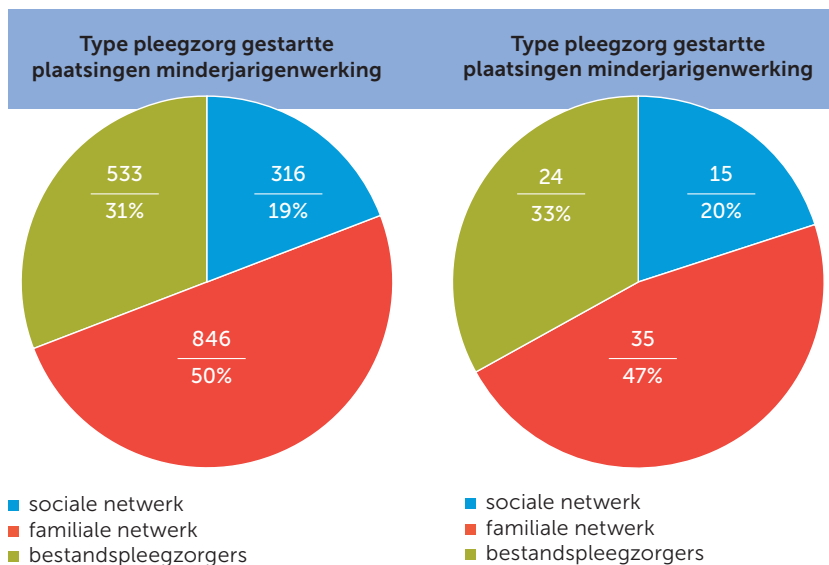
Tabel 3: Pleegkinderen en pleeggasten waarvoor pleegzorg is opgestart verdeeld in leeftijdscategorieën. (Bron: Binc)

Ten opzichte van 2015 is een stijging waar te nemen, maar deze is niet structureel. Er is een nominale stijging, maar het aandeel van pleegzorg voor de jonge kinderen is niet gestegen t.o.v. verblijf in een residentiële voorziening. De hulpverlening lijkt er vooralsnog niet in te slagen om van pleegzorg de eerste keuze te maken bij de plaatsing van jonge kinderen.

Pleegzorg door iedereen

Grafiek 1a en 1b: Type pleegzorg gestarte plaatsingen (Bron: eigen registratie)
Er zijn enkele ontbrekende waarden wat het type pleegzorg betreft

Bij pleegzorgers maken we een onderscheid of ze het kind, de jongere of de volwassene al kenden voor de start van de plaatsing, als familie of ander netwerk, en bestandspleegzorgers. Laatstgenoemden zijn mensen die zich vrijwillig aanmelden bij de pleegzorgdiensten om de zorg voor een kind of volwassene op te nemen. Het aantal bestandspleegzorgers blijft gelijk ondanks de inspanningen van de diensten terwijl het aandeel van pleegzorgplaatsingen in het netwerk gestaag blijft toenemen. Gelijktijdig blijft de vraag naar pleegzorg toenemen. De aandacht verschuift dan ook naar het netwerk om een geschikt pleeggezin te vinden.

Aandeel netwerkpleegzorg op basis van totaal aantal gestarte pleegzorgsituaties								
	2015		2016		2017		2018	
Bestandspleegzorg	541	43%	659	37%	523	32%	557	31%
Netwerkpleegzorg	813	57%	801	63%	1099	68%	1223	69%

Tabel 4: Verhouding netwerkpleegzorg en bestandspleegzorg van gestarte pleegzorgsituaties (Bron: Binc)

Bij de gestarte plaatsingen in 2018 zien we dat 31% van de plaatsingen gebeurt bij een bestandsgezin en dat de helft terecht kan bij familie. De toename van zorg door familie en ander netwerk speelt een grote rol. De grote stijging van zorg door netwerk die we afgelopen jaren hebben gezien, lijkt te stabiliseren: de toename van het aandeel netwerkpleegzorg was in 2018 minder groot dan de voorgaande jaren. We zien dat het aantal gestarte pleegzorgsituaties bij bestandsgezinnen ongeveer op hetzelfde aantal blijft.

Pleegzorg voor iedereen

Voor elke vraag naar een pleeggezin trachten we een geschikt gezin te vinden indien pleegzorg de best mogelijke hulpvorm is. Ongeacht de afkomst, leeftijd of mogelijkheden van het kind, de jongere of de volwassene proberen we een goede match te zoeken om zo een warme thuis te bieden. Hieronder kijken we naar de thuistaal, het onderwijsniveau en wie de hulpvraag heeft gesteld voor wie pleegzorg is opgestart.

Thuis taal

Bij de taal die gesproken wordt in het gezin zien we de volgende resultaten:

Thuis taal	Nederlands		Andere		Nederlands en andere	
Aantal gezinnen	1245	71,6%	286	16,5%	207	11,9%

Tabel 5: Thuis taal bij gezinnen waarvoor in 2018 pleegzorg is opgestart. (Bron: Binc) Over enkele thuissituaties ontbreken de gegevens

Met de thuis taal bedoelen we de taal die de ouders spreken. 16,5% van de gezinnen waarvoor pleegzorg is opgestart spreekt in het gezin geen Nederlands en bij 71,6% van deze gezinnen wordt uitsluitend Nederlands gesproken. Bij de gezinnen met een andere thuis taal waren er 86 gezinnen waar er een tolk nodig was bij de gesprekken. Het betrekken van en samenwerken met de ouders is immers een van de belangrijkste taken van een pleegzorgbegeleider. Bij 1 gezin was er geen tolk beschikbaar en bij 47 gezinnen was deze soms beschikbaar. Het spreekt voor zich dat samenwerken met een tolk meer begeleidingstijd van een begeleider vergt. Daarbuiten zijn er culturele verschillen die een begeleiding soms meer uitdagend maken.

Onderwijsniveau

Wanneer we kijken naar het onderwijsniveau van degenen voor wie pleegzorg is opgestart, zien we de volgende verdeling.

Onderwijsniveau	Aantal cliënten	Percentage per onderwijsniveau
Geen	354	
Kleuteronderwijs		
Regulier kleuteronderwijs	285	94,1%
Buitengewoon kleuteronderwijs	18	5,9%
Lager onderwijs		
Regulier lager onderwijs	385	82,1%
Buitengewoon lager onderwijs	84	17,9%
Secundair Onderwijs		
ASO	93	17,4%
TSO	83	15,6%
BSO	168	31,5%
Kunstonderwijs	6	1,1%
Buitengewoon secundair onderwijs	71	13,3%
Deeltijds onderwijs of leercontract	32	6%
Onthaalklas anderstaligen	80	15%
Onderwijs voor volwassenen		
Hoger onderwijs	11	68,7%
Tweedekansonderwijs of volwassenonderwijs	5	31,3%

Tabel 6: Onderwijsniveau van cliënten voor wie pleegzorg is opgestart. (Bron: Binc.) Er zijn enkele ontbrekende gegevens. Percentages zijn afgerond, dus de som is niet steeds 100%. Informatie over de gehele populatie kan u terugvinden op <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistieken>

Het onderwijsniveau is uiteraard nauw verbonden met de leeftijd van de kinderen. Daarbuiten zien we dat het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs beduidend hoger ligt in vergelijking met de gehele populatie. Bij de hele populatie volgt ongeveer 5% buitengewoon onderwijs in het lager (5.3%) en secundair (4.6%). Bij pleegzorg liggen de verhoudingen heel anders; in het lager gaat bijna 18% en in het secundair meer dan 13% van de pleegkinderen naar het buitengewoon onderwijs wanneer we vergelijken met de kinderen van dezelfde leeftijden. Het aantal kinderen in de onthaakklas voor anderstaligen valt te verklaren door de niet-begeleide minderjarigen voor wie een pleeggezin is gevonden.

Wie stelt de hulpvraag?

Bijna de helft van de pleegzorgsituaties start na een aanmelding voor rechtstreeks toegankelijke hulp. We spreken over een rechtstreekse aanmelding wanneer een crisisvraag wordt gesteld of er vraag is naar ondersteunende pleegzorg. Voor volwassenen kan een rechtstreekse vraag gesteld worden voor elke vorm van pleegzorg.

De dienst bekijkt samen met het gezin welke pleegzorgmodule het meest is aangewezen. Indien er na de rechtstreeks toegankelijke module nog steeds een hulpvraag is of indien meer ondersteuning nodig is, wordt verder gezocht naar de meest geschikte hulpvorm.

Soort aanmelding	2015		2016		2017		2018	
Aanmeldingen via de toegangspoort	781	54%	821	53,50%	847	52,20%	950	53,40%
Rechtstreekse aanmeldingen	666	46%	713	46,50%	775	47,80%	830	46,60%

Tabel 7: rechtstreekse vs. niet-rechtstreekse aanmeldingen (Bron Binc)

Iets meer dan de helft van de aanmeldingen gebeurt rechtstreeks bij de diensten voor pleegzorg. In onderstaande tabel bekijken we door wie de aanmelding gebeurt.

Aanmelder	Aantal	Percentage
Jongere/context	103	12,5
Pleeggezin	70	8,5
Jeugdrechtbank, politie en parket	247	29,9
VK en OCJ	76	9,2
Crisismeldpunt	42	5,1
School en CLB	47	5,7
K&G, CAW en OCMW	48	5,8
VAPH, JWZ en fedasil	41	5
CGG, psychiatrie, psycholoog en ziekenhuis	26	3,1
Andere	126	15,2

Tabel 8: Rechtstreekse aanmelders (Bron Binc).

Voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp is de sociale dienst van de jeugdrechtbank duidelijk de grootste aanmelder. De gemandateerde voorzieningen melden bijna 10% aan van de rechtstreeks toegankelijke pleegzorg.

Daarnaast merken we dat de jongere of zijn context in 12.5% van de gevallen rechtstreeks de pleegzorgdienst contacteert met een hulpvraag. Ook zijn er 70 (8.5%) pleegzorgsituaties die door het pleeggezin zelf werden aangemeld. In dit geval vermoeden we dat het pleeggezin vaak al de zorg heeft opgenomen voor een kind of volwassene maar het nu pas de officiële vraag naar een dienst heeft gesteld voor begeleiding en ondersteuning.

Van alle aanmeldingen (zowel rechtstreekse als niet-rechtstreekse) gebeurden 942 aanmeldingen door de sociale dienst van de jeugdrechtbank, 390 door het OCJ en 67 door het VK. Sommige jongeren worden door meerdere diensten aangemeld. Deze cijfers impliceren dat er bij 70% van de aanmeldingen een maatschappelijke dienst betrokken is bij de opvoedingssituatie.

2. Lopende pleegzorgsituaties

In dit deel bespreken we alle dossiers waar pleegzorgdiensten instonden voor de begeleiding gedurende het jaar 2018. We kijken naar de evolutie van het aantal pleegzorgsituaties en de vergelijking met residentiële voorzieningen binnen jongerenwelzijn. Daarbuiten kijken we ook naar de leeftijdsverdeling van de cliënten en wie zich engageert als pleeggezin. Allereerst bekijken we enkele gegevens die we enkel beschikbaar hebben tijdens een meetmoment om dan de cijfers gedurende het hele jaar te bekijken.

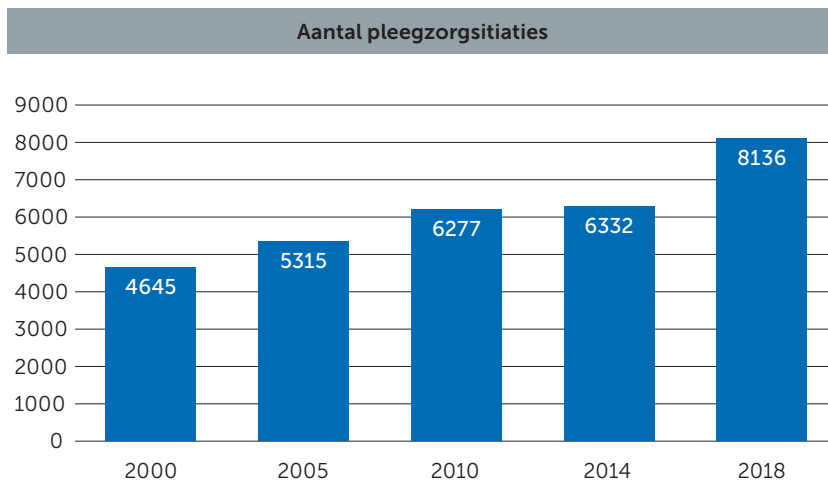
Variabelen tijdens een meetmoment	2014	2015	2016	2017	2018
pleeggezinnen op 31/12 (1)	3909	4177	4717	5181	5489
pleegkinderen en pleeggasten op 31/12 (2)	5344	5616	6024	6507	7132

Tabel 9a: Overzicht van aantal pleegkinderen, -gasten, en in pleeggezinnen op 31/12/2018. (1): gegevens uit eigen registratie; (2): gegevens uit Binc

Variabelen gedurende het jaar	2014	2015	2016	2017	2018
totaal aantal pleegkinderen gedurende het jaar(2)	5851	6058	6507	7115	7587
totaal aantal pleeggasten gedurende het jaar (1)	481	476	505	516	549
totaal aantal pleegzorgsituaties gedurende het jaar (2)	6332	6534	7012	7631	8136

Tabel 9b: Overzicht van aantal pleegkinderen, -gasten, en –zorgsituaties in 2018. 1): gegevens uit eigen registratie; (2): gegevens uit Binc

Meer dan 7000 kinderen en volwassenen vinden een thuis en zorg in bijna 5500 pleeggezinnen. Onder pleeggezin verstaan we iedereen die zorg biedt, ongeacht de vorm van pleegzorg (continu of onderbroken, voor korte of lange duur) en de samenstelling van het gezin. In 2018 waren er meer dan 8000 pleegzorgsituaties. Pleegzorg is een van de belangrijkste hulpverleningsvormen binnen de jeugdhulp en biedt voor bijna 40% van de kinderen waarvoor een traject binnen jongerenwelzijn is opgestart een plaats in een gezin. De andere hulpverleningsvormen die onder jongerenwelzijn vallen zijn organisaties voor bijzondere jeugdzorg die zowel residentiële als ambulante begeleidingen voorzien, onthaal oriëntatie en observatiecentra (O.O.O.C), Crisishulp aan huis (Cah) en Centra voor integrale Gezinszorg (CiG). Jeugdhulp is echter breder dan deze hulpverleningsvormen. Zo zijn er ook nog residentiële begeleidingen door Kind en Gezin die we hebben besproken in hoofdstuk 1. De doelstelling om voor ieder kind een plaats in een gezin te kunnen bieden indien een tijdelijke uithuisplaatsing nodig is, is helaas nog veraf. Sinds de invoering van het pleegzorgdecreet is het aandeel van pleegzorg wel stevig toegenomen.

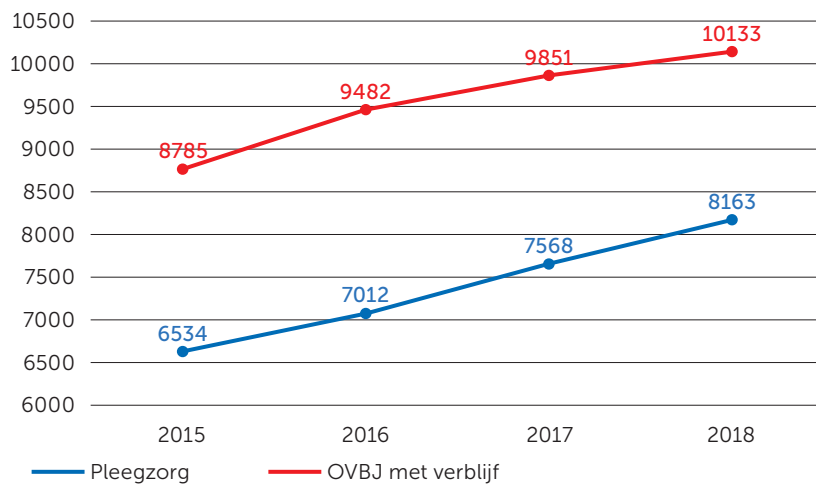
Grafiek 2: Evolutie van het aantal pleegzorgsituaties gedurende een jaar over de jaren heen. (Bron: Eigen registratie en Binc)

Over de jaren heen zien we een duidelijke stijging van het aantal pleegzorgsituaties sinds het pleegzorgdecreet in 2014 in vergelijking met periodes voor het pleegzorgdecreet. Sinds 2014 is het aantal pleegzorgsituaties toegenomen met 28% terwijl we in de periode van 2001 tot 2005 een toename konden waarnemen van 13% en in de periode van 2006-2010 een toename van 9%. Het aantal pleegzorgsituaties stijgt dus veel sneller dan voor de uitvoering van het decreet.

	Toename 2015 > < 2014		Toename 2016 > < 2015		Toename 2017 > < 2016		Toename 2018 > < 2017	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
pleeggezinnen op 31/12 (1)	268	7%	540	13%	464	8%	308	6%
totaal aantal pleegkinderen (2)	207	4%	449	7%	608	9%	452	6%
totaal aantal pleeggasten (1)	-5	-1%	29	6%	11	2%	33	6%
totaal aantal pleegzorgsituaties (2)	202	3%	478	7%	619	9%	505	6%

Tabel 10: Toename van het aantal lopende begeleidingen.
Bron: Eigen registratie (1) en Binc (2)

De stijging van het aantal pleegzorgsituaties die we waarnemen sinds het pleegzorgdecreet wordt in 2018 bevestigd met een toename van 6%. Een van de doelstellingen is om voor ieder kind een gezin te voorzien tenzij de zorgnoden van het kind of de jongere dit niet meer mogelijk maken. De uitdaging is uiteraard het vinden van voldoende geschikte gezinnen om deze zorg op te nemen. Residentiële zorg binnen voorzieningen kan enkel toenemen door meer erkenningen of een hogere bezettingsgraad. Om een goed beeld te krijgen of deze doelstelling wordt behaald, vergelijken we het aantal unieke cliënten in de residentiële voorzieningen binnen bijzondere jeugdzorg met pleegzorg.

Grafiek 3: Vergelijking van het aantal cliënten per jaar bij pleegzorg en OVBJ met verblijf

Jaar na jaar zien we een toename in het aantal kinderen, jongeren en (jong)volwassenen die beroep doen op residentiële voorzieningen binnen de jeugdhulp. De toename bij residentiële voorzieningen van organisaties van bijzondere jeugdzorg is de laatste jaren minder groot dan bij pleegzorg.

De vraag naar hulp blijft toenemen. Of dit komt door een grotere bekendheid, door snellere verwijzing of door meer nood aan plaatsing weten we niet. We hopen dat mensen sneller hulp vragen en de indicatiestelling sneller gebeurt, eerder dan dit gebeurt door meer zorgwekkende situaties. Het is belangrijk om voldoende ondersteuning aan de gezinnen te kunnen bieden zodat een uithuisplaatsing voorkomen kan worden. Hoe sneller om hulp wordt gevraagd en deze kan worden geboden, hoe groter de kans dat de hulp die nodig is om de gezinnen te ondersteunen minder ingrijpend is.

Pleegzorg voor iedereen

Niet enkel volwassenen met een beperking vinden zorg in pleegzorg; 965 (12.8%) van de pleegkinderen heeft een handicap. Afhankelijk van de zorgnood wordt een gezin gezocht dat de nodige zorg en ondersteuning kan bieden. De pleeggezinnen worden hierin zelf ondersteund. Hoe hoger de zorgvraag, hoe moeilijker het evenwel is om een geschikt gezin te vinden.

Wanneer we kijken naar de verdeling op basis van leeftijd, zien we geen grote verschillen bij de leeftijdsgroepen tot 18 jaar. Hoewel de meeste nieuwe plaatsingen gebeuren voor kinderen van 0 tot en met 3 jaar, is het aandeel van deze leeftijdsgroep kleiner in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën. Na 18 jaar kunnen we, zoals we verwachten, ook een daling waarnemen. Voor de volledigheid kan u eveneens de tabel met gestarte plaatsingen per leeftijdscategorie terugvinden in deel 1. (tabel 3)

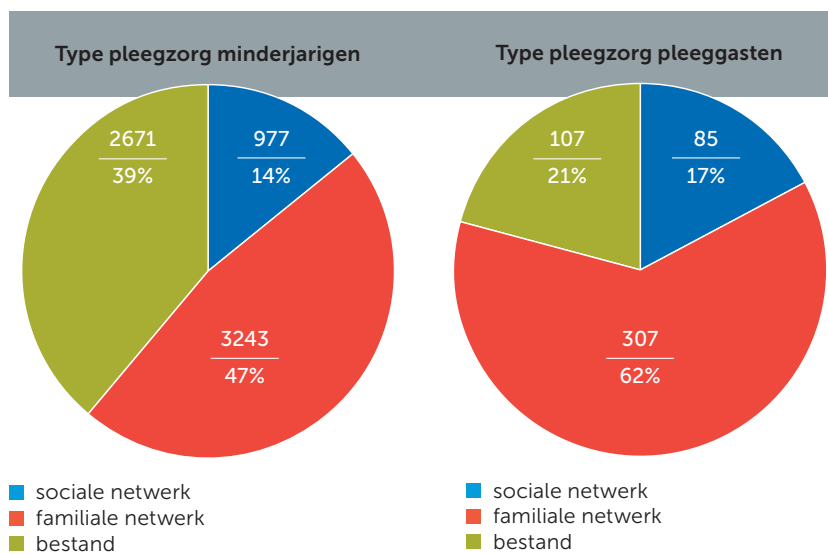

Leeftijd van alle pleegkinderen en –gasten die gedurende 2018 in een pleeggezin verbleven		%
0 - 3 jaar	877	10,7
4 - 6 jaar	1064	13
7 - 9 jaar	1211	14,8
10 - 12 jaar	1215	14,8
13 - 15 jaar	1291	15,7
16 - 18 jaar	1388	16,9
19 - 21 jaar	644	7,9
+21 jaar	505	6,2

Tabel 11: alle pleegkinderen en pleeggasten verdeeld over leeftijdscategorieën

Pleegzorg door iedereen

Om pleegzorger te worden zijn er enkele wettelijke voorwaarden. Uiteraard moet je meerderjarig zijn en de stabiliteit en vaardigheden hebben om de nodige zorg te kunnen bieden. Maar vooral een groot hart en open geest zijn essentieel. We zien dat pleegzorg heel vaak wordt opgenomen door familie of anderen binnen het netwerk. Er zijn ook heel wat bestandspleegzorgers die hun huis spontaan openstellen voor kinderen en/of volwassenen die zorg nodig hebben.

Grafiek 4a en 4b: Wie biedt de zorg? Type pleegzorg pleegkinderen en pleeggasten bij lopende begeleidingen.

De meeste zorg wordt opgenomen door familie. Daarna zien we dat de bestandspleegzorgers het meeste zorg bieden. Wanneer we vergelijken met de gestarte plaatsingen zien we wel dat het aandeel van de zorg door bestandspleegzorgers groter is bij de minderjarigenwerking. Bij de volwassenenwerking zien we de omgekeerde beweging. In 2018 was 1 op de 3 gestarte plaatsingen bij een bestandsgezin. Bij alle plaatsingen wordt de zorg voor volwassenen in 1 op de 5 gevallen opgenomen door een bestandspleeggezin.

Vanuit het beleid is er meer aandacht om op zoek te gaan naar gezinnen binnen het netwerk die de zorg voor de kinderen of volwassenen op zich nemen. Dit om te vermijden dat een kind niet meer terecht kan bij een gezin. De zoektocht naar bestandspleegzorgers blijft cruciaal. Nog te vaak moeten kinderen wachten op een pleeggezin.

Beëindigde pleegzorgsituaties

3. Beëindigde pleegzorgsituaties

Bij de beëindigde situaties wordt steeds nagegaan in welke mate er samenwerkingen en combinaties waren met andere diensten en voorzieningen. We geven ook aandacht aan de redenen waardoor een pleegzorgsituatie beëindigd is.

	2015	2016	2017	2018
Pleegkinderen (2)	811	987	1056	1008
Pleeg gasten (1)	98	68	51	78

Tabel 12: Aantal beëindigde plaatsen Bron: Binc (2) en eigenregistratie (1)

Gedurende 2018 eindigde voor 1008 kinderen of jongeren en 78 pleeg gasten de pleegzorgsituatie. Waar we vorige jaren een grote toename zagen bij de beëindigde plaatsen is het aantal in 2018 ongeveer gelijk met het voorgaande jaar.

Bij het afsluiten van een begeleiding worden een aantal factoren bevraagd. Aan de hand van de gegevens die ontbreken, weten we dat de eindregistratie niet steeds volledig met de realiteit strookt. Bij het afsluiten van een pleegzorgsituatie is er niet steeds zicht op welke samenwerkingen en combinaties met andere hulpverleningsvormen er zijn geweest, onder andere door wissels van begeleider. We kunnen er van uitgaan dat deze cijfers een onderschatting zijn.

Samenwerkingen en combinaties

Wanneer een hulpvraag wordt gesteld, wordt steeds naar een geschikte oplossing gezocht. De complexiteit van de hulpvraag bepaalt vaak de mate waarin het moeilijker of makkelijker is om een gezin te vinden dat de nodige ondersteuning kan bieden. Bij complexe hulpvragen is het mogelijk om te combineren met een andere hulpverleningsvorm of pleeggezin.

Er gebeuren binnen het personeelsbestand heel wat wissels zodat de begeleider bij beëindiging niet altijd goed weet of er combinaties zijn geweest gedurende de begeleiding met een andere hulpverleningsvorm of dat er sprake is geweest van een intensieve samenwerking.

Combinatie Aanbod JWZ	242	22,3%
Combinatie Aanbod AWW	21	1,9%
Combinatie Aanbod CGG	20	1,8%
Combinatie Aanbod CLB	122	11,2%
Combinatie Aanbod VAPH	38	3,5%
Combinatie Aanbod K&G	29	2,7%

Tabel 13: Aantal combinaties genoteerd bij afgesloten begeleidingen, in absolute cijfers en in verhouding met alle beëindigde situaties. (Bron Binc)

De cijfers lijken een onderschatting van de realiteit. Wat betreft de andere hulpverleningsvormen die worden ingezet voor kinderen of volwassenen zien we dat het vaakst beroep wordt gedaan op het aanbod van jongerenwelzijn. Dit kan een dagcentrum, contextbegeleiding,

thuisbegeleiding of andere zijn. Pleegzorg wordt ook ingeschakeld om bijvoorbeeld een thuis te kunnen bieden aan kinderen, jongeren of volwassenen die permanent in een residentiële voorziening verblijven van jongerenwelzijn of het VAPH. Deze kinderen gaan dan meestal tijdens weekends of vakanties naar het pleeggezin. Na het aanbod van jongerenwelzijn wordt het vaakst een module van het CLB ingezet om het pleegkind of -jongere te ondersteunen.

Samenwerking met welzijn	334	30,8%
Samenwerking met gezondheid	168	15,5%
Samenwerking met onderwijs	267	24,6%
Samenwerking met financiën	112	10,3%
Samenwerking met justitie	99	9,1%
Samenwerking met tewerkstelling	16	1,5%
Samenwerking met huisvesting	21	1,9%

Tabel 14: Aantal samenwerkingen genoteerd bij afgesloten begeleidingen, in absolute cijfers en in verhouding met alle beëindigde situaties. (Bron Binc)

Wanneer we kijken naar welke samenwerkingen worden aangegaan door pleegzorg valt het ons op dat er niet overal samenwerkingen worden genoteerd. Het is immers eigen aan een pleegzorgbegeleiding om een goed zicht te hebben op de noden van het gezin en pleegkind of –gast en samen te werken met anderen diensten om de nodige ondersteuning te bieden. De diensten voor pleegzorg mogen enkel begeleiding bieden wat het pleegzorgspecifieke betreft. In de realiteit is er samenwerking bij de meeste dossiers, zeker indien het een langlopende begeleiding betreft. Vaak is er samenwerking met meerdere diensten. Wat we wel kunnen zien bij deze cijfers is dat er het vaakst samengewerkt wordt met welzijn en onderwijs.

Afsluiten van de pleegzorgsituatie

De antwoordmogelijkheden in Binc bij het afsluiten van een pleegzorgsituatie komen niet goed overeen met de realiteit van een pleegzorgplaatsing. Binc is immers ontwikkeld voor alle hulpverleningsvormen en redenen zoals bijvoorbeeld de draagkracht van het pleeggezin zijn enkel relevant voor pleegzorg. Bij het uitwerken van het nieuwe registratiesysteem zal men rekening houden met meer pleegzorgspecifieke redenen voor beëindiging.

Geen verder hulp noodzakelijk	243	29%
Beslissing niet verlengd	59	7%
Verhuis buiten werkingsgebied	73	8,7%
Overlijden	5	0,6%
Bereiken leeftijdsgrens	66	7,9%
Einde duur module	39	4,7%
Meer aangepast aanbod noodzakelijk	150	17,9%
Andere	202	24,1%

Tabel 15: Reden van beëindigingen van de pleegzorgsituatie in 2018. (Gegevens: Binc)

Wat we wel kunnen afleiden uit deze tabel is dat in bijna de helft van de situaties geen verdere hulp noodzakelijk was. In meer dan 15% van de gevallen werd aangegeven dat een ander, meer aangepast aanbod nodig is.

Uitval

In sommige gevallen wordt een pleegzorgsituatie vroegtijdig beëindigd. In de literatuur wordt gesproken over breakdown. De pleegzorgdiensten bieden zo veel mogelijk ondersteuning om een uitval te vermijden, maar in 2018 werden 270 situaties vroegtijdig beëindigd. Hieronder kan u de redenen terugvinden.

Zwaar incident	47	17,3%
Ontvluchting	80	29,5%
Onwerkbaar hulpverleningsrelatie	110	40,6%
Veiligheidsrisico's	33	12,2%

Tabel 16: Redenen voor vroegtijdige beëindiging van een pleegzorgplaatsing in 2018. (Bron: Binc)

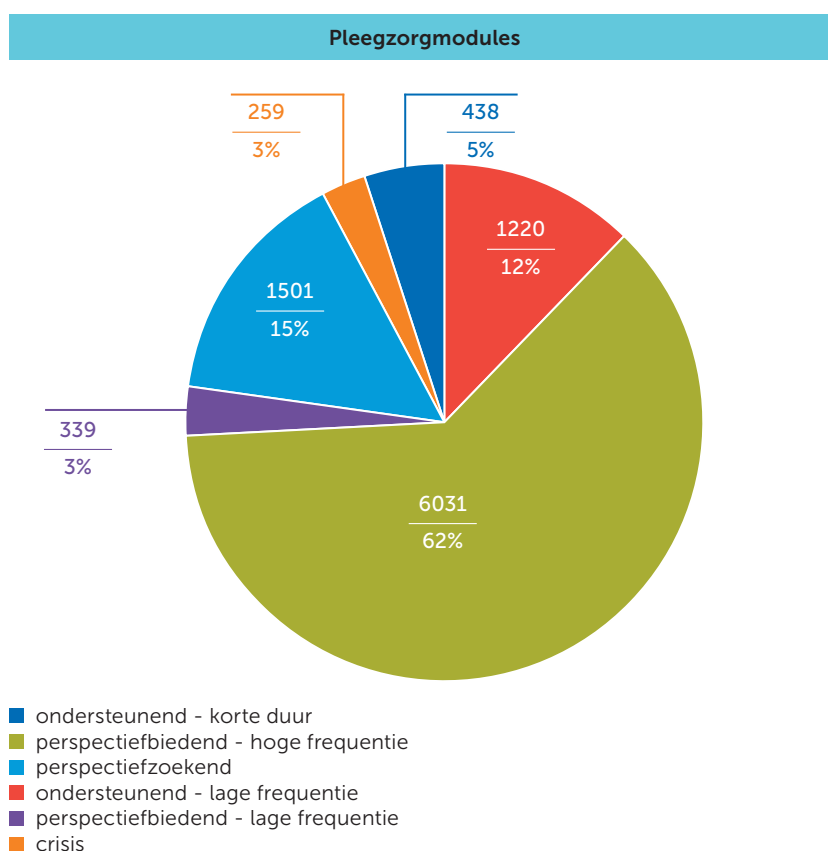
Een begeleiding kan ook stopgezet worden door andere factoren die hier niet (afzonderlijk) staan geregistreerd. Voorbeelden hiervan zijn dat de draagkracht van het pleeggezin wordt overstegen of dat er een andere onverwachte gebeurtenis plaatsvindt bij het pleeggezin waardoor ze de zorg niet meer kunnen verder zetten. We vermoeden dat het percentage van breakdown in werkelijkheid groter is dan de situaties die hier worden weergegeven.

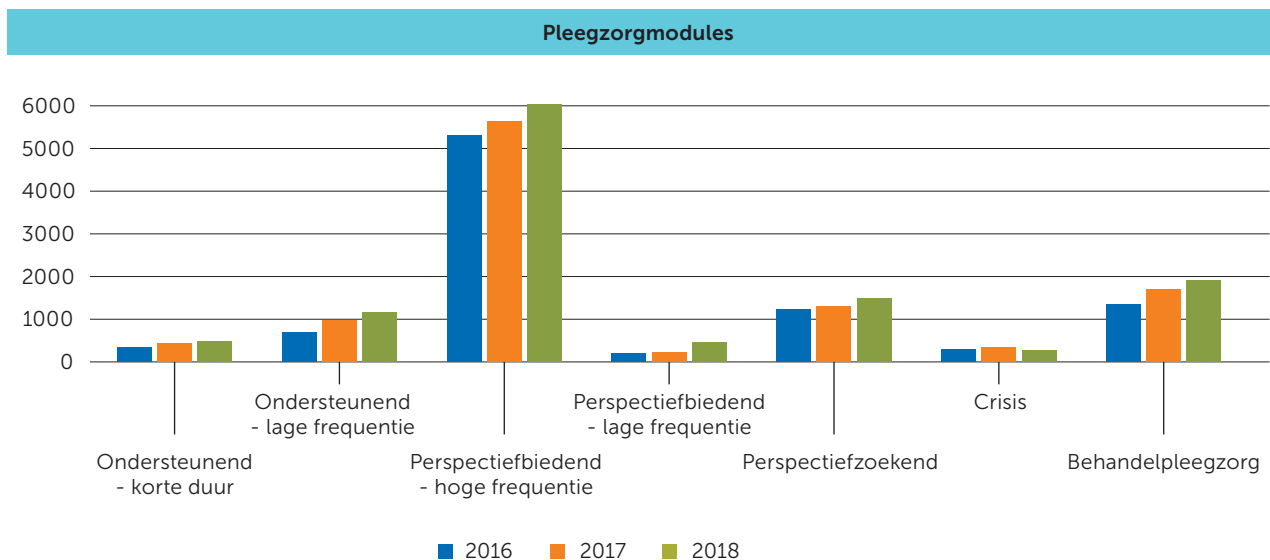
4. Mogelijkheden binnen pleegzorg

In deze paragraaf staan we stil bij alle mogelijkheden binnen pleegzorg. Pleegzorg is divers en kan een meerwaarde betekenen voor heel wat kinderen en volwassenen. Het is belangrijk om een goed beeld te krijgen van de hulpvraag en nood aan ondersteuning om de meest geschikte vorm van hulpverlening te bieden. Pleegzorg kan voor korte of lange duur, af en toe of permanent. Binnen pleegzorg zijn er de volgende pleegzorgmodules:

Grafiek 5: verdeling van het aantal pleegzorgmodules gedurende 2018. (Bron: Binc)

De meest gekende vorm van pleegzorg (perspectiefbiedende pleegzorg hoge frequentie) is veruit de meest voorkomende vorm van pleegzorg met 62%. Vervolgens zijn het perspectiefzoekende (15%) en ondersteunende pleegzorg lage frequentie (12%). In onderstaande grafiek zien we dat deze drie pleegzorgmodules het meest toenemen. We stellen ook vast dat het aantal crisisbegeleidingen telkens rond hetzelfde aantal schommelt en er in 2018 zelfs een kleine afname was.

Grafiek 6: Evolutie van de pleegzorgmodules (Bron: Binc)

Behandelingspleegzorg

Elk pleeggezin heeft een pleegzorgbegeleider waarbij het terecht kan met vragen, maar die ook de ontwikkeling en het welzijn van het kind en/of volwassene vooropstelt. De begeleidingstijd is echter beperkt; zo heeft elke fulltime begeleider ongeveer 25 pleegzorgdossiers om te begeleiden. Wanneer er een grotere nood aan ondersteuning is, zal de begeleider samen met hen zoeken naar de meest geschikte ondersteuning.

Diensten voor pleegzorg bieden behandelingspleegzorg aan bovenop perspectiefzoekende en –biedende pleegzorg. Zo kunnen ze de gezinnen ondersteunen wanneer het een pleegzorgspecifieke problematiek betreft. Sinds de evaluatie van het decreet kan behandelingspleegzorg meer flexibel ingezet worden en de diensten zijn bezig met een verdere uitwerking hiervan. Het gaat dan steeds over empirisch onderbouwde methodieken die goedgekeurd dienen te worden door het agentschap jongerenwelzijn. In onderstaande tabel kan u de evolutie vinden van het aantal ingezette modules behandelingspleegzorg van de laatste drie jaar.

	2016	2017	2018
Behandelingspleegzorg	1261	1534	1885

Tabel 17: Evolutie van het aantal modules behandelingspleegzorg gedurende een jaar. (Bron: Binc)

5. Selectie bestandspleegzorgers

In dit deel geven we cijfers weer van de selectie van bestandspleegzorgers. Bij netwerkpleegzorg gebeurt de selectie meer op maat.

Elk jaar zijn er heel wat kinderen en volwassenen die graag een thuis zouden vinden bij een gezin, maar voor wie het niet gevonden wordt. De diensten leveren heel wat inspanningen om mensen te vinden die een engagement willen opnemen. In deze tabel geven we de belangrijkste cijfers weer van de selectie van bestandspleegzorgers.

	2016	2017	2018
aantal gezinnen aanwezig op het informatiemoment	968	1118	1283
aantal bestandsgezinnen dat start met screening	421	369	407
aantal gezinnen dat de screening beëindigd heeft	445	339	403
aantal gezinnen dat zelf besliste om zich terug te trekken uit de screeningprocedure	128	107	106
aantal bestandsgezinnen dat na de screeningprocedure positief werd geselecteerd	285	198	245
aantal screenings lopend op 31/12	143	176	159

Tabel 18: Cijfers over deelnemers aan het voortraject. (Bron: Eigen registratie)

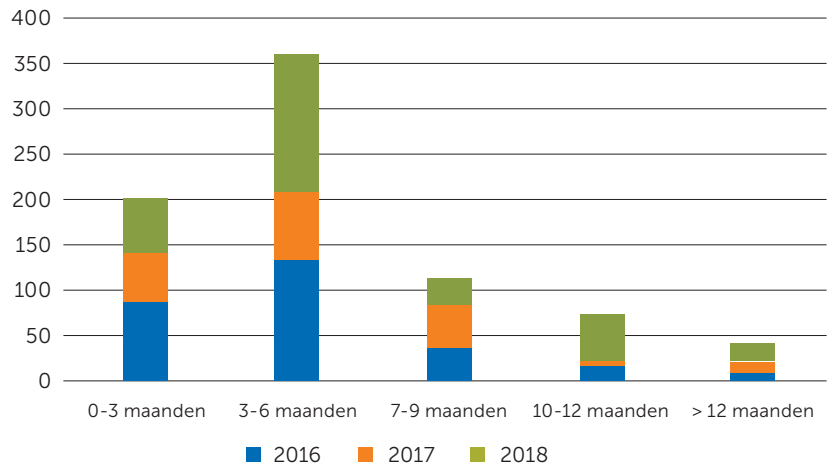
Ondanks de talrijke wervingscampagnes die worden gelanceerd, blijft het aantal bestandspleegzorgers dat start met een screening ongeveer gelijk over de jaren heen. Wanneer mensen geïnteresseerd zijn om pleegzorger te worden, nemen ze deel aan een informatieavond. Tijdens deze informatieavonden wordt uitleg gegeven over alle mogelijkheden binnen pleegzorg en wat dat vergt van een pleeggezin.

De stijging van het aantal aanwezigen op een informatieavond leidt niet tot meer pleegzorgers die de screening hebben vervolledigd of nog bezig zijn met screening. Ten opzichte van vorig jaar is er een kleine toename maar het ligt wel lager dan het aantal in 2016.

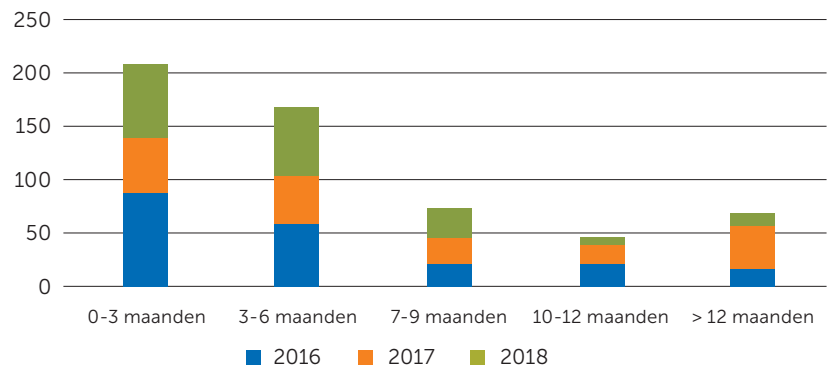
Duur van het screeningstraject

Wanneer je je kind moet toevertrouwen aan een ander gezin, wil je zeker zijn dat ze goede zorgen kunnen bieden en ruimte kunnen geven aan jou als ouder. Tijdens het screeningstraject worden pleegzorgers op verschillende vaardigheden geselecteerd en zo goed mogelijk voorbereid op de toekomstige zorg voor het pleegkind of -gast en samenwerking met de ouders.

Grafiek 7: Tijd om het screeningstraject voor bestandspleegzorgers te vervullen. Aantallen en percentages in bijlage 2.

In 2018 had 69.5% van de kandidaat-pleegzorgers het screeningstraject succesvol afgerond binnen de 6 maanden. De duur van het traject is niet enkel afhankelijk van de werking van de selectiemedewerkers; er wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de agenda van de kandidaat-pleegzorgers.

Grafiek 8: Tijd tussen afronden van de selectie en de eerste pleegzorgervaring. Aantallen en percentages kan u terugvinden in bijlage 3.

Wanneer een pleegzorgsituatie start, wordt er indien mogelijk tijd voorzien om geleidelijk aan kennis te maken met het pleegkind of de pleeggast en de plaatsing zo goed mogelijk voor te bereiden. Wanneer een pleeggezin start, hangt ook heel erg af van hun profiel: voor wie willen ze zorg dragen? De 'klik' tussen het kind, ouders en pleegzorgers is ook een belangrijk aspect waarmee zo veel mogelijk rekening wordt gehouden. 2 op de 3 pleegzorgers hebben wel een eerste ervaring binnen de 6 maanden na het afronden van de selectie en 80% start binnen de 9 maanden op.

Er zijn enkele gevallen waar de pleegzorgers niet worden weerhouden tijdens het screeningstraject of een netwerkonderzoek. Zo werden in 2018 24 pleegzorgattesten geweigerd en 14 attesten ingetrokken.

Uitdagingen voor pleegzorg

De pleegzorgdiensten zijn volop bezig met de ontwikkeling van een registratiesysteem dat door alle diensten gebruikt kan worden en waardoor de registratie op meer uniforme wijze zal gebeuren.

Er blijven heel wat uitdagingen. Pleegzorg maakt een enorme toename van pleegzorgsituaties mee sinds de inwerkingtreding van het pleegzorgdecreet in 2014. Bovenop het aanpassen aan een nieuwe organisatiestructuur maakt de toename dat de werkdruk voor het personeel erg groot is. Er wordt heel wat samengewerkt met andere diensten en voorzieningen om de gezinnen de nodige ondersteuning te bieden. De cijfers over samenwerking en combinaties hebben nog een vrij grote foutenmarge, maar we merken vooruitgang in de accuraatheid. De vraag naar voldoende ondersteuning is zeer groot en de diensten zetten alle middelen in om zo veel mogelijk pleegzorgsituaties succesvol te laten verlopen. Er zijn nog een heel aantal pleegzorgsituaties die vroeger worden beëindigd dan voorzien, maar zeker niet hoger wanneer we vergelijken met breakdowncijfers uit internationaal onderzoek. We hopen volgend jaar een beter beeld te kunnen geven van wat behandelingspleegzorg juist inhoudt. Hier zijn momenteel nog geen cijfers over.

Pleegzorg is vaak enkel mogelijk door een geschikt pleeggezin te vinden binnen de omgeving van het kind. In het luik over de aanmeldingen stelden we al vast dat een deel van de gestarte pleegplaatsingen aangemeld wordt door het pleeggezin zelf. We vermoeden dat dit vaak situaties zijn waar het gezin de facto al aan pleegzorg doet maar niet officieel erkend, ondersteund en begeleid is door een pleegzorgdienst. Of het betreft mensen die zich zorgen maken om het welzijn van een kind en zelf voorstellen de zorg ervoor op te nemen. Pleegzorg Vlaanderen en de pleegzorgdiensten leveren heel wat inspanningen om pleegzorg beter bekend te maken en kandidaat-pleegzorgers te zoeken. We veronderstellen dat door de grotere bekendheid meer mensen die officieus aan pleegzorg doen, overgaan naar erkende pleegzorg. Deze netwerkgezinnen zoeken vaak ondersteuning. Door hun voorgeschiedenis zijn er al bestaande relaties wat de situatie vaak complexer maakt.

Er worden heel wat inspanningen geleverd om samen te ijveren voor de beste leefomstandigheden voor de pleegkinderen en pleeggasten. Pleeggezin en ouders dienen samen te werken om een goede toekomst voor hun (pleeg)kinderen, (-)jongeren en (-)gasten te bewerkstelligen. Vaak wordt daarbij een beroep gedaan op andere hulpverlenende instanties om de nodige ondersteuning te voorzien.

De multiculturaliteit binnen onze samenleving is eveneens een uitdaging. Niet enkel de taal is een barrière, vaak zijn er culturele verschillen waar een begeleider aandachtig voor moet zijn en ondersteund in moet worden. Ook voor niet-begeleide minderjarigen proberen we zo veel mogelijk pleeggezinnen te vinden.

Vol goede moed ijveren we ervoor om voor elk kind, elke jongere en elke volwassene die tijdelijk niet meer thuis kan wonen een geschikt gezin te vinden.

Behandelingspleegzorg	Gezinnen die pleegkinderen of pleeggasten voor korte of lange tijd opvangen met specifieke psychiatrische of emotionele en gedragsproblemen, kunnen een beroep doen op behandelingspleegzorg . Dat omvat een behandeling voor het pleegkind of de pleeggast bovenop de gewone pleegzorgbegeleiding. Het kan ook dat je als pleegzorger of ouder extra begeleiding krijgt. Behandelingspleegzorg kan soms ook in samenwerking met een psychiatrisch ziekenhuis.
Bestandspleeggezin	Deze pleeggezinnen kenden het pleegkind dat in hun gezin kwam niet vooraf.
CKG	De centra voor kindzorg en gezinsondersteuning bieden aan gezinnen met kinderen van 0 tot 12 jaar een tijdelijke ondersteuning om een moeilijke periode door te komen.
Crisispleegzorg	Een acute crisis kan het leven helemaal door elkaar gooien. Wanneer een kind of een volwassene met een beperking op dat moment heel snel een opvangplaats nodig heeft, staat een crisisgezin paraat. Soms kunnen de pleegkinderen of pleeggasten na korte tijd weer terug naar huis. Als dat niet het geval is, wordt er gezocht naar een oplossing op lange termijn.
Gemandateerde voorziening	Van overheidswege hebben 2 voorzieningen (het VK en het OJC) het mandaat om onderzoek te verrichten in verontrustende situaties waarin kinderen betrokken zijn. Bij ernstige verontrusting kunnen zij het parket en de jeugdrechtbank inschakelen.
Minderjarigenwerking	Hieronder verstaan we iedereen die jonger is dan 18 en iedereen die een beroep doet op de verlengde jeugdhulp. Dit is mogelijk tot 25 jaar.
Netwerkpleeggezin	Deze gezinnen zorgen voor een kind dat tot hun familie of sociale netwerk behoort.
OCJ	Ondersteuningscentrum Jeugdzorg, één van de twee gemandateerde voorzieningen in Vlaanderen.
Ondersteunende pleegzorg	Een gezin vangt een pleegkind of pleeggast op zolang als nodig: een paar dagen, een paar weken, een paar maanden of af en toe tijdens weekends en vakanties. Van bij het begin is al duidelijk dat de opvang beperkt zal zijn en worden er goede afspraken gemaakt. Dankzij de ondersteuning van een pleeggezin kunnen ouders die het moeilijk hebben genieten van een adempauze om hun problemen op te lossen. We spreken van ondersteunende pleegzorg – korte duur indien een pleegkind of pleeggast gedurende een korte periode (max. 3 maanden) 7 dagen op 7 in een pleeggezin verblijft. Met ondersteunende pleegzorg – lage frequentie bedoelen we dat een kind of volwassene 1 tot 3 nachten per week in een pleeggezin verblijft gedurende een langere periode.
OVBJ	Organisatie voor bijzondere jeugdzorg.
Perspectiefbiedende pleegzorg	Wanneer een pleegkind of pleeggast langer dan een jaar in een pleeggezin woont. Een pleegkind kan soms vele jaren in een pleeggezin verblijven, zelfs tot wanneer het op eigen benen gaat staan. Toch houdt het kind in de mate van het mogelijke contact met de ouders. Jongvolwassenen met een beperking kunnen ook nadat ze 18 jaar worden, bij hun pleeggezin blijven wonen. Toch kan er een moment komen dat ze meer zelfstandigheid willen en stap per stap op eigen benen gaan staan. Volwassenen die in een gastgezin terecht kunnen, blijven daar meestal lange tijd wonen. Bij perspectiefbiedende pleegzorg – hoge frequentie verblijft een pleegkind of pleeggast minimaal 4 dagen op 7 in het pleeggezin. We spreken van perspectiefbiedende pleegzorg – lage frequentie wanneer een pleegkind of pleeggast het verblijf in een pleeggezin voor lange tijd (meer dan 2 jaar) combineert met een verblijf in een voorziening of een ander gezin.

Perspectiefzoekende pleegzorg Wanneer ouders de zorg even niet meer aankunnen, kan een pleeggezin de nodige rust brengen voor een pleegkind of pleeggast. Hulpverleners gaan dan samen met de ouders intensief aan de slag om hun leven weer op de rails te krijgen en hun problemen aan te pakken. De duurtijd is meestal enkele maanden. Als een terugkeer naar huis toch niet mogelijk blijkt, wordt er gezocht naar een langdurige oplossing.

Pleeggezin Een gezin dat de zorg opneemt voor kinderen of volwassenen na screening van een dienst voor pleegzorg en dat daarbij begeleid wordt.

Pleeggast Een volwassene met een handicap en/of psychiatrische problematiek die inwoont bij een gezin dat ondersteund wordt door een dienst van pleegzorg.

Pleegkind Een kind dat voor even of lange tijd verblijft in een ander gezin en ondersteund wordt door een dienst van pleegzorg.

Typemodules pleegzorg Vormen van pleegzorg. De duur en frequentie van het verblijf in het pleeggezin en de intensiteit van de begeleiding is afhankelijk van de vorm van pleegzorg en dus van de gekozen typemodule.

VK Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, één van de twee gemandateerde voorzieningen in Vlaanderen.

Bijlage 1

Geef de wereld een thuis: Rapport over niet-begeleide minderjarigen: https://www.pleegzorgvlaanderen.be/_webdata/uploads/vlaanderen/Eindrapport%202018%20Geef%20De%20Wereld%20Een%20Thuis.pdf

Bijlage 2

Tijd om het screeningstraject voor bestandspleegzorgers te vervolledigen. Aantallen en percentages bij grafiek 7.

Duur van het screeningstraject	2016		2017		2018	
0-3 maanden	90	31,60%	50	25,30%	62	20,80%
3-6 maanden	132	46,30%	78	39,40%	145	48,70%
7-9 maanden	36	12,60%	51	25,80%	28	9,40%
10-12 maanden	17	6%	8	4%	48	16,10%
> 12 maanden	10	3,50%	11	5,50%	15	5%

Bijlage 3

Hoeveel tijd was er tussen geselecteerd zijn als bestandgezin en eerste pleegzorgervaring? Aantallen en percentages bij grafiek 8.

Duurtijd tussen afronden selectie en eerste pleegzorgervaring	2016		2017		2018	
0-3 maanden	89	43,8%	47	27,3%	71	36,8%
3-6 maanden	58	28,6%	47	27,3%	64	30%
7-9 maanden	21	10,3%	22	12,8%	30	13%
10-12 maanden	19	9,4%	18	10,5%	11	8,5%
10-12 maanden	16	7,9%	38	22,1%	12	11,7%

Pleegzorg Vlaanderen vzw
Ravenstraat 98, 3000 Leuven

www.pleegzorgvlaanderen.be
info@pleegzorgvlaanderen.be

